

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא בתרא דף ע"ד
Some of the topics we will learn about include.

A continuation of the extraordinary accounts of רבה בר בר
הנה;
Among them;

ההוא טייעא דהוה שקיל עפרא ומורח ליה
ואמר הא אורחא לדוכתא פלן
The Arab who smelled the sand and could tell the
directions to each city and the ocean;

תא אחוי לך מתי מדבר
The location of the Jews who died in the Midbar during
the times of Moshe Rabeinu;

תא אחוי לך הר סיני
The location of Mount Sinai;

A

A continuation
of the extraordinary accounts of
רבה בר בר תנה

ההוא טייעא
דהוה שקיל עפרא ומורח ליה
ואמר הא אורחא לדוכתא פלן

תא אחוי לך מתי מדבר

תא אחוי לך הר סיני

B

תא אחוי לך בלועי דקרח
The location of the Jews who were swallowed up by the
ground during the incident of קרח;

תא אחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהדדי
The high area where the sky and ground meet;

כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם
Hashem created all creatures with both genders.

ירדן יוצא ממערת פמיים
The ירדן river begins in the cave of פמיים, and
ומתגלגל ויורד עד שמגיע לפיו של לוייתן
The river continues until it reaches the mouth of the great
לוייתן fish.

B

תא אחוי לך בלועי דקרח

תא אחוי לך
היכא דנשקי ארעא ורקיעא
אהדדי

כל מה
שברא הקב"ה בעולמו
זכר ונקבה בראם

ירדן יוצא
ממערת פמיים

1 So let's review ...

The Gemara proceeds with the extraordinary accounts of זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא ואיתלוי בהדן ההוא טייעא

1. כעפרא

דהוה שקיל עפרא ומורח ליה ואמר הא אורחא לדוכתא פלן He smelled the sand and could tell the directions to each city and the ocean. אפכית ליה ולא יכילית ליה We mixed up the sands, but were unable to fool him.

2. דתכילתא

The Arab said to me תא אחוי לך מתי מדבר I will show you the Jews who died in the Midbar during the times of Moshe Rabeinu. אזלי חזיתניהו ודמו כמאן דמיבסמיי וגנו אפרקיד I went and saw them lying on their backs, and their faces were glowing as if they were inebriated.

פסקי חדא קרנא דתכלתא דחד מינייהו ולא הוה מסתגי לן I cut off one of their ציצית to bring back to the Chachamim and determine the amount of strings required for the Mitzvah, but we could not move on.

The Arab told me to return it, because דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו לא מסתגי ליה Whoever takes anything away from them cannot move on.

When I returned to the Chachamim, they told me; איבעי לך למימני חוטין ולמימני חוליות You should have counted the number of strings and knots without taking them.

1

סימן
כעפרא דתכילתא טרקתיה עקרבא לסלתיה

1

רבב בר בר מנפ

זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא ואיתלוי בהדן ההוא טייעא

I once traveled through a desert in the company of an Arab,

דהוה שקיל עפרא ומורח ליה ואמר הא אורחא לדוכתא פלן
He smelled the sand and could tell the directions to each city and the ocean.

אפכית ליה ולא יכילית ליה
We mixed up the sands, but were unable to fool him.

סימן
כעפרא דתכילתא טרקתיה עקרבא לסלתיה

2

The Arab said to me

תא אחוי לך מתי מדבר

I will show you the Jews who died in the Midbar during the times of Moshe Rabeinu.

אזלי חזיתניהו

ודמו כמאן דמיבסמיי וגנו אפרקיד
I went and saw them lying on their backs, and their faces were glowing as if they were inebriated.

פסקי חדא קרנא דתכלתא דחד מינייהו ולא הוה מסתגי לן

I cut off one of their ציצית to bring back to the Chachamim and determine the amount of strings required, but we could not move on.

The Arab told me to return it, because

דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו לא מסתגי ליה

Whoever takes anything away from them cannot move on.

When I returned to the Chachamim, they told me;

איבעי לך למימני חוטין ולמימני חוליות

You should have counted the number of strings and knots without taking them.

2

3.
עקרבא

The Arab said to me
תא אחוי לך הר סיני
Come and I will show you Mount Sinai.
אזלי חזאי דהדרא ליה עקרבא
I went and saw the mountain that was surrounded by a
serpent.

שמעתי בת קול שאומרת
אוי לי שנשבעתי
ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי
And I heard a voice announce, woe is to me that I made an
oath, because now there is no one to nullify it. As the
Rashbam explains
שנשבעתי מן הגלות
This referred to the oath Hashem made to send the Jews
into exile.

Later when I returned, the Chachamim told me
היה לך לומר מופר לך
You should have nullified the oath.
והוא סבר
דלמא שבועתא דמבול הוא
However, רבה בר בר חנה did not do so, because he thought
that perhaps this referred to the oath that Hashem made
not to bring another מבול, and if he would nullify it the
world would be destroyed by another מבול.

2

כעפרא דתכילתא טרקתיה עקרבא לסלתיה

3

The Arab said to me
תא אחוי לך הר סיני
Come and I will show you Mount Sinai.
אזלי חזאי דהדרא ליה עקרבא
I went and saw the mountain
that was surrounded by a serpent.

שמעתי בת קול שאומרת
אוי לי שנשבעתי
ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי
And I heard a voice announce,
woe is to me that I made an oath,
because now there is no one to nullify it.

As the Rashbam explains
שנשבעתי מן הגלות
This referred to the oath Hashem made
to send the Jews into exile.

Later when I returned, the Chachamim told me
היה לך לומר מופר לך
You should have nullified the oath.

והוא סבר
דלמא שבועתא דמבול הוא
However, רבה בר בר חנה did not do so,
because he thought that perhaps this referred to
the oath that Hashem made not to bring another מבול,
and if he would nullify it
the world would be destroyed by another מבול.

3

4.

The Arab said to me

תא אחוי לך בלועי דקרח

Come and I will show you the Jews who were swallowed up by the ground during the incident of קרח.

חזאי תרי ביזעי

והו קא מפקי קוטרא

I saw two openings in the ground that emitted pillars of smoke.

שקל גבבא דעמרא ואמשינה במיא

ודעציתה בראשה דרומחא ועייליה התם

וכי אפיק הוה איחרך איחרוכי

The Arab stuck inside a wet cloth on the tip of his spear, and when he removed it the cloth was completely burnt.

The Arab told me to listen closely, and I heard them stating

משה ותורתו אמת

והן בדאין

Moshe and his Torah are the truth, and we were wrong.

The Arab told me

כל תלתין יומי מהדר להו גיהנם להכא כבשר בקלחת

On every Rosh Chodesh they are returned here from גיהנם, and they say that.

3

4

The Arab said to me

תא אחוי לך בלועי דקרח

Come and I will show you the Jews who were swallowed up by the ground during the incident of קרח.

חזאי תרי ביזעי

והו קא מפקי קוטרא

I saw two openings in the ground that emitted pillars of smoke.

שקל גבבא דעמרא ואמשינה במיא

ודעציתה בראשה דרומחא

ועייליה התם

וכי אפיק הוה איחרך איחרוכי

The Arab stuck inside a wet cloth on the tip of his spear, and when he removed it the cloth was completely burnt.

The Arab told me to listen closely, and I heard them stating

משה ותורתו אמת

והן בדאין

Moshe and his Torah are the truth and we were wrong.

The Arab told me

כל תלתין יומי

מהדר להו גיהנם להכא

כבשר בקלחת

On every Rosh Chodesh they are returned here from גיהנם, and they say that.

4

5.

לסלתיה

The Arab said to me

תא אחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהדדי

I will show you the high area where the ground and sky meet.

שקלתא לסילתאי אתנחתא בכוותא דרקיעא
אדמצלינא בעיתיה ולא אשכחיתה

We went there and I put down my food basket in the windows of the sky, but when I returned from Davening the basket was gone, and I assumed it was stolen.

The Arab said to me

האי גלגלא דרקיעא הוא דהדר

נטר עד למחר הכא ומשכחת לה

Your basket was not stolen. It was swept away by the sky's rotation. Wait here until tomorrow at this time and it will be returned.

=====

4

כעפרא דתכילתא טרקתיה עקרבא לסלתיה

מ"ו

5

The Arab said to me

תא אחוי לך

היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהדדי

I will show you the high area where the ground and sky meet.

שקלתא לסילתאי

אתנחתא בכוותא דרקיעא
אדמצלינא בעיתיה ולא אשכחיתה

We went there and I put down my food basket in the windows of the sky, but when I returned from Davening the basket was gone, and I assumed it was stolen.

The Arab said to me

האי גלגלא דרקיעא הוא דהדר

נטר עד למחר הכא ומשכחת לה

Your basket was not stolen.

It was swept away by the sky's rotation.

Wait here until tomorrow at this time and it will be returned.

5 The Gemara proceeds with other remarkable events:

1.

related רבי יוחנן

זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא

וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה מימא

I once traveled by ship and a huge fish stuck out its head.

ודמיין עייניה כתרי סיהרי

ונפוץ מיא מתרתי זימיה כתרי מברי דסורא

Its eyes shone like two moons and a river the size of those in סורא poured out from its nostrils.

2.

related רב ספרא

זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא

וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה מימא

I once traveled by ship and a huge fish stuck out its head.

והוה ליה קרני וחקיק עליה

It had horns upon which the following words were inscribed:

אנא בריה קלה שבים והוינא תלת מאה פרסי

ואזילנא לפומא דליתן

I am but from the small creatures of the ocean, the size of three hundred פרסה, and I am traveling to be consumed by the great לוייתן fish.

5

Other remarkable events...

1

רבי יוחנן

**זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא
וחזינן ההוא כוורא
דאפקיה לרישיה מימא**

I once traveled by ship and a huge fish stuck out its head.

**ודמיין עייניה כתרי סיהרי
ונפוץ מיא מתרתי זימיה
כתרי מברי דסורא**

Its eyes shone like two moons
and a river the size of those in סורא
poured out from its nostrils.

2

רב ספרא

**זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא
וחזינן ההוא כוורא
דאפקיה לרישיה מימא**

I once traveled by ship and a huge fish stuck out its head.

והוה ליה קרני וחקיק עליה

It had horns upon which the following words
were inscribed:

**אנא בריה קלה שבים
והוינא תלת מאה פרסי
ואזילנא לפומא דליתן**

I am but from the small creatures of the ocean,
the size of three hundred פרסה,
and I am traveling to be consumed by the great לוייתן fish.

6

3.

רבי יוחנן משתעי
זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא
I once traveled by ship and saw a chest covered with
diamonds and pearls, and it was surrounded by כרשא fish.
נחית בר אמוראי לאתויה
When a non-Jew attempted to take the chest, a voice from
above announced;
מאי אית לכו בהדי קרטליתא
דדביתהו דרבי חנינא בן דוסא
דעתידה דשדיא תכלתא בה לצדיקי לעלמא דאתי
This chest belongs to the wife of דוסא בן דוסא who will
tie ציצית for the righteous in the world to come.

4.

רב יהודה הינדוא משתעי
I once traveled by ship and saw אבן טבא, a beautiful stone
that was surrounded by a serpent.
נחית בר אמוראי לאתויה
אתא תנינא קא בעי למבלע לה לספינתא
When a non-Jew attempted to take the stone, the serpent
threatened to swallow the ship.
אתא פישקנצא פסקיה לרישיה
אתהפיכו מיא והוון דמא
A raven came and cut off the head of the serpent, and the
water turned into blood.
אתא תנינא חבריה
שקליה ותליה ליה וחיה
Another serpent then put the stone onto the dead serpent,
and it was brought back to life. Then the raven killed it
again and threw the stone onto the ship.
הוה הני ציפרי מליחי בהדן
אוותבינהו עלייהו
שקלוה ופרחו להו בהדה
We tested the stone and applied it to preserved birds, and
they came back to life and flew away with the stone.

6

3

רבי יוחנן משתעי
זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא

I once traveled by ship and saw
a chest covered with diamonds and pearls,
and it was surrounded by כרשא fish.

נחית בר אמוראי לאתויה

When a non-Jew attempted to take the chest,
a voice from above announced;

**מאי אית לכו בהדי קרטליתא
דדביתהו דרבי חנינא בן דוסא
דעתידה דשדיא תכלתא בה לצדיקי
לעלמא דאתי**

This chest belongs to the wife of דוסא בן דוסא
who will tie ציצית for the righteous in the world to come.

4

רב יהודה פינדוא משתעי
I once traveled by ship and saw אבן טבא,
a beautiful stone that was surrounded by a serpent.

**נחית בר אמוראי לאתויה
אתא תנינא קא בעי למבלע לה
לספינתא**

When a non-Jew attempted to take the stone,
the serpent threatened to swallow the ship.

**אתא פישקנצא פסקיה לרישיה
אתהפיכו מיא והוון דמא**

A raven came and cut off the head of the serpent,
and the water turned into blood.

**אתא תנינא חבריה
שקליה ותליה ליה וחיה**

Another serpent then put the stone onto the dead serpent,
and it was brought back to life.

Then the raven killed it again
and threw the stone onto the ship.

**הוה הני ציפרי מליחי בהדן
אוותבינהו עלייהו
שקלוה ופרחו להו בהדה**

We tested the stone and applied it to preserved birds,
and they came back to life and flew away with the stone.

7

5.
 There was an incident of
 רבי אליעזר ורבי יהושע
 שהיו באין בספינה
 רבי יהושע began to shudder because
 מאור גדול ראיתי בים
 He saw a great light shining in the ocean.
 רבי אליעזר explained
 שמא עיניו של לוייתן ראית
 Perhaps you saw the eyes of the great לוייתן.

6.
 הונא בר נתן related
 זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא
 והואי אטמא דבשרא בהדן
 פתחנא ונקרינא ואנחנא אנשבי
 I once traveled through a desert and I put down on the
 grass a piece of cut meat whose forbidden fats were
 removed.
 אדמייתין ציבי חלם אטמא וטוינן
 When I returned with wood, I discovered that the meat
 became whole again.
 And
 חזינהו להנהו גומרי דהוו קא מלחשי
 I also saw coals that burned endlessly.

אמימר explained to me:
 ההוא עישבא סמתרי הוה
 הנהו גומרי דריתמא הוו
 You saw the סמתרי grass that can connect anything
 together, and you saw the רותם coals that don't extinguish
 quickly.
 =====

7

5
**רבי אליעזר ורבי יהושע
 שהיו באין בספינה**

began to shudder because
מאור גדול ראיתי בים
He saw a great light shining in the ocean.

explained
שמא עיניו של לוייתן ראית
Perhaps you saw the eyes of the great

6
**זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא
 והואי אטמא דבשרא בהדן
 פתחנא ונקרינא ואנחנא אנשבי**
*I once traveled through a desert
 and I put down on the grass a piece of cut meat
 whose forbidden fats were removed.*

אדמייתין ציבי חלם אטמא וטוינן
*When I returned with wood,
 I discovered that the meat became whole again.*
 And
חזינהו להנהו גומרי דהוו קא מלחשי
I also saw coals that burned endlessly.

explained to me:
**ההוא עישבא סמתרי הוה
 הנהו גומרי דריתמא הוו**
*You saw the סמתרי grass that can connect anything together,
 and you saw the רותם coals that don't extinguish quickly.*

8 The Gemara proceeds with three statements of רב יהודה רב בר אבא that are alluded in סימן כל שעה ירדן
1.
כל

אמר רב יהודה אמר רב
כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם
Hashem created all creatures in both genders.

אף לויתן נחש בריח
ולויתן נחש עקלתון
זכר ונקבה בראם
ואלמלי נזקקין זה לזה מחריבין כל העולם כולו
And initially there were two לויתן fish, a male and female,
whose offspring would destroy the world. Therefore
מה עשה הקב"ה

סירס את הזכר והרג הנקבה
ומלחה לצדיקים לעתיד לבא
Hashem castrated the male and killed the female, and her
flesh was preserved for the righteous in the world to
come.

Similarly
ואף בהמות בהררי אלף זכר ונקבה בראם
The huge animals, that graze one thousand mountains in
one day, were also initially both genders. However
ואלמלי נזקקין זה לזה מחריבין כל העולם כולו
Therefore

מה עשה הקב"ה סירס הזכר וצינן הנקבה
ושמרה לצדיקים לעתיד לבא
Hashem castrated the male, and he cooled down the
female, and they are kept for the righteous in the world to
come.

The Gemara says however regarding the לויתן, Hashem
did not merely cool down the female, because
דגים פריצי
For a fish this would not be effective.

8

ס"א
כל שעה ירדן

1

אמר רב יהודה אמר רב
כל מה שברא הקב"ה בעולמו
זכר ונקבה בראם

Hashem created all creatures in both genders.

אף לויתן נחש בריח
ולויתן נחש עקלתון
זכר ונקבה בראם

ואלמלי נזקקין זה לזה
מחריבין כל העולם כולו

And initially there were two לויתן fish, a male and female,
whose offspring would destroy the world.

Therefore

מה עשה הקב"ה
סירס את הזכר והרג הנקבה
ומלחה לצדיקים לעתיד לבא

Hashem castrated the male and killed the female,
and her flesh was preserved for the righteous
in the world to come.

Similarly

ואף בהמות בהררי אלף
זכר ונקבה בראם

The huge animals, that graze one thousand mountains
in one day, were also initially both genders.

However

ואלמלי נזקקין זה לזה
מחריבין כל העולם כולו

Therefore

מה עשה הקב"ה
סירס הזכר וצינן הנקבה
ושמרה לצדיקים לעתיד לבא

Hashem castrated the male, and he cooled down the female,
and they are kept for the righteous
in the world to come.

The Gemara says however regarding the לויתן,
Hashem did not merely cool down the female,
because

דגים פריצי

For a fish this would not be effective.

9 2.
שעה

ואמר רב יהודה אמר רב
בשעה שביקש הקב"ה לבראות את העולם
אמר לו לשר של ים פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם
When Hashem created the world, he instructed the ים של
to swallow all the oceans of the world. He refused, and
as a result he was killed.
ואלמלא מים מכסין אותו
אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו
Had the waters not covered him, no one would be able to
withstand his foul odor.

3.
ירדן

ואמר רב יהודה אמר רב
ירדן יוצא ממערת פמייס
The Jordan River begins in the cave of פמייס, as the Braisa
elaborates
ירדן יוצא ממערת פמייס
Then
ומהלך בימה של סיבכי ובימה של טבריא
ומתגלגל ויורד לים הגדול
The ירדן continues to flow through other seas until it ends
up in the Mediterranean Sea.
ומתגלגל ויורד עד שמגיע לפיו של לוינתן
And from there the ירדן continues until it reaches the
mouth of the great לוינתן.

9

סימן
כל שעה ירדן

2

ואמר רב יבוצב אמר רב

בשעה שביקש הקב"ה
לבראות את העולם
אמר לו לשר של ים
פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם

When Hashem created the world,
he instructed the ים של שר שר to swallow all the oceans of the
world. He refused, and as a result he was killed.

ואלמלא מים מכסין אותו
אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו

Had the waters not covered him,
no one would be able to withstand his foul odor.

סימן
כל שעה ירדן

3

ואמר רב יבוצב אמר רב

ירדן יוצא ממערת פמייס
ומהלך בימה של סיבכי ובימה
של טבריא
ומתגלגל ויורד לים הגדול

The ירדן continues to flow through other seas
until it ends up in the Mediterranean Sea.

ומתגלגל ויורד
עד שמגיע לפיו של לוינתן

And from there the ירדן continues
until it reaches the mouth of the great לוינתן.